

การวิจัยและพัฒนาารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้
เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก
Research and Development of Creative Learning Innovation Model
for Teachers' Professional Development in the Western Region

อรพิน ศิริสัมพันธ์¹

Orapin Sirisamphan¹

ภัทรพล มหาพันธ์²

Ptrapon Mahakhan²

กนกพร ฉันทนารุ่งศักดิ์³

Kanokphon Chantanarunpak³

นภาเดช บุญเชิดชู⁴

Napadech Booncherdchoo³

Received: February 12,2021 Revised: May 5,2021 Accepted: May 20,2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก 2) พัฒนาการูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก 3) ทดลองใช้รูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก และ 4) ประเมินรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก การวิจัยนี้ประยุกต์แบบแผนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิจัยและพัฒนาและการวิจัยแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบ คือ โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกเป็นต้นแบบ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 1 วัดนางวัง (สหราษฎร์อุทิศ) อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และโรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Participation Theory) แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และการใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 2) ผลการพัฒนาารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก คือ รูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ ที่มีชื่อเรียกว่า PD³CE Model ซึ่งมี 6 ขั้นตอน

^{1,2} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Education, Silpakorn University

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

⁴ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University

¹ Corresponding author Email: orapin.sirisamphan@gmail.com

ได้แก่ ขั้นที่ 1 รับรู้ (Perceive) ขั้นที่ 2 พัฒนา (Develop) ขั้นที่ 3 ออกแบบ (Design) ขั้นที่ 4 จัดกิจกรรม (Do) ขั้นที่ 5 วิพากษ์วิจารณ์สะท้อนคิด (Criticize) และขั้นที่ 6 ประเมินผล (Evaluate)

3) ผลการทดลองใช้รูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก

3.1 โรงเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา คือ โรงเรียนเทศบาล 1 วัดนางวัง (สหราษฎร์อุทิศ) อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้บริหารและครูได้ร่วมมือกันออกแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เรียกว่า 2R3C และพบว่า คะแนนผลการเรียนรู้ เรื่อง My House กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 โรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน อ.กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ครูได้ร่วมมือกันออกแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เรียกว่า PAR2C และพบว่า คะแนนผลการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และผลจากการถอดบทเรียนพบว่า นวัตกรรมการเรียนรู้ของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งจะมีรูปแบบที่แตกต่างกัน ปัจจัยที่จะทำให้โครงการสำเร็จคือ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้

คำสำคัญ: นวัตกรรม สร้างสรรค์การเรียนรู้ พัฒนาระบบวิชาชีพครู

Abstract

The purposes of this research were to 1) study vital information about innovation in creative learning in order to develop professions for teachers who work in the west of Thailand ; 2) create a model of the innovation for the teacher professional development; 3) investigate an efficiency of the model; and 4) to evaluate the model. This study, obtained from a participatory action research, research and development and mixed method. The sample consisted of 2 role-model schools : Tessabarn 1 Wat Nang Wang School (Saharat U-Thit) Ampawa district, Samutsongkram province and Matthayomthanbinkampangsean School, Kampangsean district, Nakhon Pathom province. The data was analyzed by mean, standard deviation, t-test and content analysis.

The results were shown as follows:

1) According to studying the fundamental information, trends and theories used for developing the model were Behaviorism, Participation theory, and Contemplative education as well as School-based learning.

2) The created model named “PD³CE Model” contained basic concept, principles, strategies, context and input, procedure and implementation; furthermore, there were 6 stages: Perceive, Develop, Design, Do, Criticize and Evaluate

3) After the model was utilized, it showed as these followings:

3.1 In the case of the primary school or Tessabarn 1 Wat Nang Wang School (Saharat U-Thit), exclusives and teachers cooperated to design the innovation in creative learning named “2R3C”. After using this innovation with “My House” lesson, the fifth grade students’ proficiency was higher significantly at the level of 0.05.

3.2 In terms of the secondary school or Matthayomthanbinkampangsean School, just teachers generated the innovation. It was called “PAR2C”. After using it with “Interesting Economics” lesson, the seventh grade students’ proficiency was higher significantly at the level of 0.05.

4) Teachers’ satisfaction on using the model for professional development was rated at the high level; when the researchers carried on lesson learned visualizing, it revealed that the innovation of each school was various. The Factor for success was the school administrators who must see the important of the development of creating learning innovation.

Keywords: Innovation, Creative Learning , Professional , Teacher Development

บทนำ

การพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นคนดีของสังคม สามารถแข่งขันได้ เผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ทุกรูปแบบ โดยต้องมีทักษะที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ทักษะการปรับตัว (Adaptability Skill) ทักษะการใช้ชีวิต (Life Skills) และทักษะการทำงาน (Work Skills) ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอจากงานวิจัย EnGauge 21st Century Skills ที่ได้นำเสนอทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต การเรียนรู้และทำงานในยุคเทคโนโลยี ทักษะหนึ่งที่สำคัญคือกระบวนการคิดเชิงประดิษฐ์อย่างสร้างสรรค์ (Inventive Thinking) ซึ่งเป็นความสามารถในการปรับตัว จัดการกับความซับซ้อน ใฝ่รู้ สร้างสรรค์ คิดได้ในระดับสูงและมีเหตุผล จำเป็นต้องจัดการศึกษาให้มีความหลากหลาย ทั้งโครงสร้างรูปแบบ หลักสูตร ระบบ การเรียนการสอน สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน เน้นผู้เรียนให้มีความสามารถทางปัญญา เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้

จากสภาพปัจจุบันพบว่า ปัญหาสำคัญระดับอุดมศึกษาของไทย คือ กระบวนการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาและมหาวิทยาลัยไทยไม่ได้สร้างปัญญาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างแท้จริง เนื่องจากการเรียนการสอนยังมีลักษณะบ่อนข้อมูลโดยการบรรยายของครูผู้สอน ทำให้ผู้เรียนต้องจด ท่อง จำตามที่อาจารย์บอกเป็นหลัก การพัฒนาปัญญาจึงไม่เกิดขึ้น บัณฑิตจึงมีลักษณะรู้มาก มากกว่ารู้คิด (ไพฑูริย์ สินลาร์รัตน์ และคณะ, 2554: 32-33) นอกจากนี้ วิทยากร เชียงกุล (2549: 19) กล่าวว่า ปัญหาความด้อยพัฒนาของการศึกษา มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมครูอาจารย์ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาแบบเก่า มีความเคยชินกับการสอนแบบบรรยาย ไม่รักการอ่าน การค้นคว้า และการวิเคราะห์ ดังนั้นนโยบายให้ครูอาจารย์เปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนเป็นแบบให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางมักไม่ประสบผลสำเร็จ ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการวิเคราะห์ระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน (พวงรัตน์ บุญญานุกัษ และ basanti Majumdar, 2544: 5-7; วิวัฒน์ ชิตติยะมาน, 2549: 52) ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาทางการศึกษาที่สำคัญคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน

กล่าวคือผู้สอนมุ่งสอนแต่เนื้อหาวิชาเป็นหลัก ทั้งยังเป็นผู้กำหนดทุกสิ่งทุกอย่างในการเรียนการสอน ส่วนวิธีการสอนนั้นมุ่งเน้นที่การสอนหนังสือมากกว่าการสอนคน เพราะยึดวิชาเป็นตัวตั้งมากกว่ายึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง พฤติกรรมการสอนเป็นไปอย่างจำเจ และเน้นพฤติกรรมถ่ายทอดป้อนข้อมูลให้จำเป็นส่วนใหญ่มากกว่าการฝึกปฏิบัติ ฝึกคิด ใช้ความรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การอบรมบ่มนิสัยด้านคุณธรรม จริยธรรม มีน้อยกว่าการท่องบ่นเนื้อหา จึงทำให้ผู้เรียนขาดคุณลักษณะช่างสงสัยหรือใฝ่รู้ ขาดความคิดสร้างสรรค์ ไม่กล้าคิด ไม่กล้าปฏิบัติ และมองไม่เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตเช่นกัน นอกจากนี้จากการศึกษารายงานการประชุมสัมมนา เพื่อพิจารณารายงานการวิจัยเรื่อง นโยบายการผลิตและพัฒนาครู พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับระบบการผลิตครูที่ทั่วโลกกำลังประสบอยู่หลายประการ และปัญหาที่มีความสำคัญ คือ ปัญหาเกี่ยวเนื่องมาจากระบบการผลิตครู โดยเฉพาะในเรื่องของเนื้อหา ของทฤษฎีไม่มีความสัมพันธ์กับภาคปฏิบัติการเรียนการสอน วิชาชีพของครูเน้นภาคทฤษฎี โดยให้ความสำคัญกับวิชาที่สร้างเสริมประสบการณ์การฝึกสอนน้อย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

สำหรับภูมิภาคตะวันตก ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี และสุพรรณบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ได้มีการรวมกลุ่มคลัสเตอร์ (Cluster) เป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความหลากหลาย จากสภาพแวดล้อมดังกล่าวจึงทำให้ประชากรในภาคตะวันตกมีสภาพทั้งการเกษตร พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และการบริการ เป็นจังหวัดที่มีความพร้อมในหลายด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จึงทำให้มีความหลากหลายในอาชีพ ซึ่งส่งผลต่อการจัดการศึกษาต้องดำเนินการให้ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งในภาคตะวันตกมีบริบทที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่น ๆ เนื่องจากเป็นเขตปริมณฑล มีบางส่วนติดชายแดนประเทศเมียนมาร์ เป็นแหล่งรวมของมหาวิทยาลัยในพื้นที่ถึง 9 แห่ง และมีศูนย์การเรียนของมหาวิทยาลัยอีก 3 แห่ง รวมเป็น 12 แห่ง แต่ก็ยังมีปัญหาที่สำคัญทั้งคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ แม้ว่าจะได้มีหน่วยงาน/สถาบันบางส่วนมาพัฒนาอยู่บ้าง ครูในภูมิภาคตะวันตกส่วนใหญ่ยังขาดการนำนวัตกรรมการเรียนรู้อมาใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลาย สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากความเชื่อที่ว่าความรู้เกิดจากการบอกหรือการถ่ายทอดจากครูหรือผู้รู้มากกว่าที่จะมุ่งเน้นพัฒนาทักษะกระบวนการเพื่อกระตุ้นการทำงานทางสติปัญญาของผู้เรียน ซึ่งแสดงให้เห็นการขาดความสนใจและการสนับสนุนที่จะนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในเรื่องนี้อย่างจริงจัง จากการศึกษาที่ผ่านมายังคงเน้นเพียงแต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ที่เน้นเกี่ยวกับการจำทางด้านเนื้อหาเท่านั้น ยังไม่ได้ศึกษาถึงการ พัฒนากระบวนการคิด การพัฒนาวิธีการเรียนรู้ และรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้อที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับความสามารถทางปัญญาของผู้เรียน และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างจริงจัง ประกอบกับรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนต่างๆ พบว่า มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีคุณภาพระดับพอใช้ ร้อยละ 56.48 ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมาย

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาครูให้มีคุณภาพสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ครูจะต้องมีศักยภาพที่จะพัฒนาสร้างสรรค์นวัตกรรมมีความพร้อมที่จะก้าวไปข้างหน้าปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก การพัฒนานวัตกรรมนั้นจะต้องมีวิธีการหรือกระบวนการ ซึ่งแต่เดิมอาจเป็นเพียงการให้ความรู้หรือการเข้าโปรแกรมการฝึกอบรมที่เกี่ยวกับนวัตกรรมก็อาจเปลี่ยนเป็นวิธีการแบบใหม่ที่น่าสนใจ และกระตุ้นให้บุคลากรใช้ความคิดใน

เชิงนวัตกรรมมากขึ้น ซึ่งความคิดเชิงนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นความคิดที่ไม่ซ้ำแบบใคร และสร้างคุณประโยชน์ให้กับสถาบัน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้โดยนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้นั้นจะต้องอาศัยวิถีคิดที่นอกกรอบเดิม ปรับเปลี่ยนแนวคิดหรือกระบวนการที่มีอยู่เดิมเกี่ยวกับการเรียนรู้เสียใหม่ซึ่งครูจะต้องนำรูปแบบ เทคนิค วิธีการ กระบวนการ สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมาใหม่ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้น ควรเน้นการพัฒนาทักษะการคิดและวิถีคิดของนักเรียนควบคู่ไปด้วย

ในการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้นั้น ครูจะต้องออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ และสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ซึ่งเป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอาศัยหลักการ แนวคิด การสร้างทีมและการทำงานเป็นทีม แนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ แนวคิดการจัดการความรู้ แนวคิดจิตปัญญาศึกษา และแนวคิดการถอดบทเรียน (Lesson Learned) เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูทั้งในด้านการพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน ซึ่งส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อชีวิต อันจะนำไปสู่สังคมแห่งคุณธรรมและสังคมแห่งภูมิปัญญา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก
2. เพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก
4. เพื่อประเมินรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก

ระเบียบวิธีการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก (Research :R₁ / Analysis)

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของครูในการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครู รวมถึงศึกษาปัญหา/อุปสรรคของการจัดการเรียนรู้ของครูในภูมิภาคตะวันตก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของครู รวมถึงศึกษาปัญหา/อุปสรรคในการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกเป็นต้นแบบในการพัฒนานวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 1 วัดนางวัง (สหราษฎร์อุทิศ) อ.อัมพวา จ.สมุทรสงครามและโรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก (Development :D₁ / Design and Development)

ขั้นตอนนี้เป็นารสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก เป็นการยกร่างรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก ซึ่งตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบประเมินรูปแบบ 7 คน รวมถึงการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทั้งเครื่องมือเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการณ์ แบบสอบถามความต้องการ แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม (Pre-test & Post-test) และแบบประเมินผลการอบรม แบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก เครื่องมือเชิงคุณภาพ ได้แก่ แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Guideline) แนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus Group Guideline) แบบสังเกต และแนวทางการถอดบทเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก ไปทดลองใช้ในสถาบันการศึกษา (Research :R₂ / Implementation)

ขั้นตอนนี้คณะผู้วิจัยร่างรูปแบบที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาทดลองใช้กับสถาบันการศึกษา หรือพื้นที่ต้นแบบ 2 แห่ง ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ในเขตพื้นที่อย่างละ 1 แห่ง ซึ่งได้จากการประเมินความพร้อมด้านสมรรถนะและประสงค์เข้าร่วมการทดลอง เพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครู โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีคณะผู้วิจัยเป็นที่เลี้ยงทางวิชาการ (mentor) โดยใช้กระบวนการเป็นที่เลี้ยง และการโค้ช (mentoring and coaching) สนับสนุนส่งเสริมตลอดกระบวนการ ทั้งนี้ในขั้นตอนนี้จะมีการประชุมเสวนา ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้ใช้รูปแบบในลักษณะของการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จำนวน 3 ครั้ง แต่ละครั้งประกอบด้วยกิจกรรมเติมเต็มความรู้ทักษะ และเจตคติที่จำเป็นสำหรับการเป็นครูผู้พัฒนานวัตกรรม (innovative teacher) ที่มีความเข้มข้นเรื่อยๆ มีการสะท้อนผลการใช้รูปแบบ (critical reflection) ร่วมกันให้ข้อคิดเห็น และปรับปรุงรายละเอียดของรูปแบบเพื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตกและถอดบทเรียน (Development :D₂ / Evaluation)

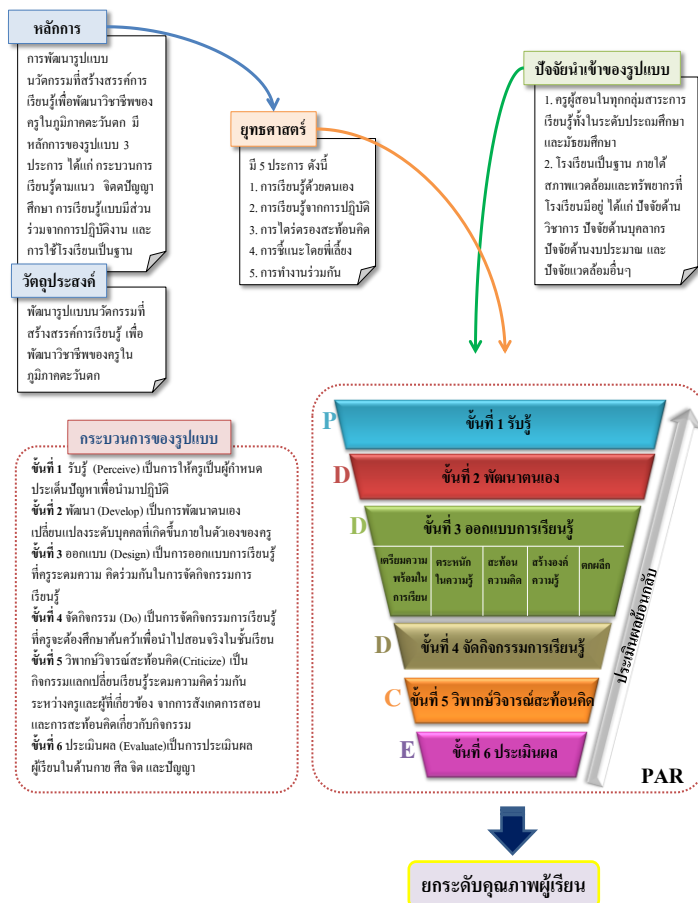
ขั้นตอนนี้เป็นประเมิน ปรับปรุง และพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก ในขั้นตอนนี้ เป็นการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูและครูที่มีต่อรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก และการถอดบทเรียน (Lesson Learnt) แบบ After Action Review : AAR โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยและพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครู ใช้แนวคิดการเรียนรู้ 3 แนวคิด ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Participation Theory) และแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ทั้งสามแนวคิดนี้จะใช้ร่วมกันในทุกองค์ประกอบการพัฒนา รวมทั้งการใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากการศึกษาเอกสาร

และการสัมภาษณ์พบว่า ครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเอง โดยใช้สื่อที่มีอยู่แล้ว และนำมาพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน

2. ผลการพัฒนาารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก คือ รูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก ที่มีชื่อเรียกว่า PD³CE Model มืองค์ประกอบของรูปแบบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ซึ่งมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 รับรู้ (Perceive) ขั้นที่ 2 พัฒนา (Develop) ขั้นที่ 3 ออกแบบ (Design) ขั้นที่ 4 จัดกิจกรรม (Do) ขั้นที่ 5 วิพากษ์วิจารณ์สะท้อนคิด (Criticize) และขั้นที่ 6 ประเมินผล (Evaluate) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ผลการตรวจสอบคุณภาพเชิงโครงสร้างของรูปแบบการเรียนการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ 7 คน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.57 และตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.68 ซึ่งแสดงว่ารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตกที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่อไปได้ ดังภาพที่ 1 รูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ PD³CE



ภาพที่ 1 รูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ PD³CE

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาค ตะวันตก

3.1 สำหรับโรงเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ครูโรงเรียนเทศบาล 1 วัดนางวัง (สหราษฎร์อุทิศ) อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ได้ร่วมมือกันคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบ 2R3C มี 5 ชั้น ได้แก่ 1) สะท้อนตนเอง (Reflexive: R) 2) สร้างองค์ความรู้ (Construction: C) 3) สื่อสารสัมพันธ์ (Communicate: C) 4) คิดใคร่ครวญ (Reflection: R) และ 5) ยอมรับตนเอง (Consent: C)

และจากการที่ครูผู้สอนนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 1 วัดนางวัง (สหราษฎร์อุทิศ) พบว่าคะแนนผลการเรียนรู้เรื่อง My House กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยใช้รูปแบบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 9.49$, S.D.=2.53) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 4.74$, S.D.=1.74)

สำหรับโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ครูโรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน อ.กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ได้ร่วมมือกันคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบ PAR2C มี 5 ชั้น ได้แก่ 1) เตรียมความพร้อม (Prepare: P) 2) ตระหนักรู้ (Aware: P) 3) สะท้อนความคิด (Reflect: R) 4) สร้างองค์ความรู้ (Construct: C) และ 5) ตกผลึก (Crystallize: C)

และจากการที่ครูผู้สอนนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน พบว่า คะแนนผลการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ ของ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ย หลังเรียน ($\bar{X} = 7.67$, S.D.= 1.06) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 6.06$, S.D.=1.20)

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.50)

4. ผลการประเมินรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาค ตะวันตก พบว่า ครูประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และผลจากการถอดบทเรียนจากครูผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 2 โรงเรียน ตามประเด็นที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ให้ครูผู้สอนวิเคราะห์เงื่อนไขปัจจัยให้ครอบคลุมตั้งแต่เริ่มระหว่าง และเมื่อสิ้นสุดโครงการ ครูผู้สอนได้เรียนรู้สิ่งได้จากโครงการนี้ และครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่จะทำให้โครงการสำเร็จคือ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้

อภิปรายผล

1. ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครู ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูใช้แนวคิดการเรียนรู้ 3 แนวคิด ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Participation Theory) และแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเป็น “หลักจิตตปัญญา 7” ทั้งสามแนวคิดนี้จะใช้ร่วมกันในทุกองค์ประกอบการพัฒนา รวมทั้งการใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์พบว่า ครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเอง โดยใช้สื่อที่มีอยู่แล้วมาพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์

2. รูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก ที่มีชื่อเรียกว่า PD³CE Model ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ในภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสม ซึ่งแสดงว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างและความเป็นไปได้ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไปได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการเรียนการสอนได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน คือ หลักการวัตถุประสงค์ กระบวนการ และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ โดยในด้านองค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ และด้านองค์ประกอบเชิงกระบวนการซึ่งมีการดำเนินการตามขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบ ร่วมกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา มีการปรับขั้นตอนของรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้เพิ่มขึ้นประเมินผลไปด้วยเพื่อให้ครอบคลุมวิธีการเชิงระบบ ซึ่งหลังจากปรับแล้วจึงประกอบด้วยกระบวนการสอน 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 รับรู้ (Perceive) ขั้นที่ 2 พัฒนา (Develop) ขั้นที่ 3 ออกแบบ (Design) ขั้นที่ 4 จัดกิจกรรม (Do) ขั้นที่ 5 วิพากษ์วิจารณ์ สะท้อนคิด (Criticize) และขั้นที่ 6 ประเมินผล (Evaluate) ซึ่งสอดคล้องกับกิดานันท์ มลิทอง (2543); อำนวย เดชชัย (2544); ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) และ Hughes (2004) ที่กล่าวว่า นวัตกรรมเป็นการนำวิธีการใหม่ ๆ มาปฏิบัติ หลังจากได้ผ่านการทดลองหรือได้รับการพัฒนามาเป็นขั้น ๆ แล้ว เริ่มตั้งแต่การคิดค้น (Invention) การพัฒนา (Development) ดัดแปลงให้ดีขึ้นแล้วนำมาใช้ใหม่ เพื่อช่วยให้การทำงานได้ผลดีมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงกว่าเดิม ในงานวิจัยนี้ได้นำแนวคิดและความรู้ใหม่ ที่เกิดจากการริเริ่มสร้างสรรค์ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดนวัตกรรมมาพิสูจน์ตามขั้นตอนของการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ซึ่งเกิดขึ้นมาจากการสังเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของงานวิจัยและงานพัฒนา แล้วพยายามเชื่อมโยงสาระสำคัญของการพัฒนา และการวิจัยออกมาเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งในงานวิจัยนี้เกิดจากความตั้งใจของบุคคลที่จะมาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีการประสานงานเวลา และทำกิจกรรม มีความรับผิดชอบ ความรู้สึกผูกพันในการทำงาน และมีความเชื่อถือว่าไว้วางใจที่จะดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

3. การทดลองใช้รูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก ได้คัดเลือกมาจำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 1 วัดนางวัง (สหราษฎร์อุทิศ) อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ มีกระบวนการดำเนินงานดังนี้

3.1 รับรู้ (Perceive) ข้อมูลของครูผู้สอนและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา แล้วนำมาเจาะลึกถึงปัญหาหรือความต้องการของครูในบริบทของพื้นที่ที่จะนำมาศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มเพื่อนำมารวบรวมวิเคราะห์และสรุปประเด็นที่จะต้องนำมาพัฒนา ซึ่ง ชูเกียรติ ลิสุวรรณ (2531: 45-46) และอภิญา กังสนารักษ์ (2544:14-15) และแนวคิดของ Summayao (2542: 7-14) ได้เสนอลักษณะสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมว่า ปัญหาของการวิจัยที่เกิดขึ้นในชุมชนเป้าหมาย จะต้องเกิดจากการทำความเข้าใจ การวิเคราะห์ปัญหา และการพยายามแก้ไขโดยคนในชุมชนเอง โดยที่นักวิจัยภายนอกชุมชนวิเคราะห์สถานการณ์/สภาพปัญหาตามแนวคิดและวิธีการของตนเพียงฝ่ายเดียว การเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างถอนรากถอนโคน เป็นกระบวนการที่ทำให้การวิเคราะห์ ความเป็นจริงในสังคมได้แม่นยำขึ้น และนักวิจัยภายนอกเป็นเพียงผู้มีส่วนร่วมที่ทุ่เม เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ตลอดกระบวนการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเน้นการมีส่วนร่วมของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการเรียน

การสอนให้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ เลือกรูปแบบการแก้ไขปัญหา ดำเนินการแก้ไขปัญหา ร่วมรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งครูในโรงเรียนทั้งสองโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกได้ ร่วมดำเนินการตามขั้นตอนของการมีส่วนร่วม และสามารถดำเนินการได้ต่อไปหลังจากผู้วิจัยออกจาก พื้นที่แล้ว

3.2 พัฒนา (Develop) เป็นการพัฒนาตนเองด้วยการอบรมปฏิบัติเชิงจิตตปัญญาศึกษา เข้าไปในวิถีชีวิตของครู โดยบูรณาการจิตตปัญญาศึกษาเข้าไปในการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง คุณลักษณะภายในของบุคคล (Personal Transformation) โดยการอบรมปฏิบัติเชิงจิตตปัญญาศึกษา กิจกรรมที่ปฏิบัติมีดังนี้ กิจกรรมที่ 1 Personal Meeting เพื่อให้ครูได้ใคร่ครวญความคิด ความรู้สึกที่มีในการทำงานร่วมกัน ใช้คำถามกระตุ้นเพื่อสร้างคุณค่าและจิตวิญญาณความเป็นครู โดยวิทยากรเริ่มต้นจากการให้ครูเล่าความรู้สึกส่วนตัวในการปฏิบัติงานและประสบการณ์จริงของการเป็นครู เช่น การเป็นครูที่ดี บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาของแต่ละคน กิจกรรมที่ 2 Total Relaxation วัตถุประสงค์เพื่อฝึกการกำหนดจิตให้อยู่กับตนเอง ทำสมาธิกับเสียง เพลงเพื่อให้ผ่อนคลาย และสำรวจตนเองโดยผ่านอาถยณะ 6 ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ สอดคล้องกับพลวัต วุฒิประจักษ์ (2553) ได้กล่าวถึงหลักในการปฏิบัติจิตตปัญญาศึกษานั้นมีวิธีปฏิบัติที่หลากหลาย และแนวทางในการปฏิบัติอย่างหนึ่งโดยผ่านการสงบนิ่งในรูปแบบการทำสมาธิ กิจกรรมที่ 3 Position and Perception วัตถุประสงค์เพื่อการยอมรับความคิดซึ่งกันและกัน เป็นการกำหนดบทบาทและตอบคำถาม ซึ่งทุกคนมีความคิดเป็นของตนเอง และยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น กิจกรรมที่ 4 Mind Fine Art วัตถุประสงค์เพื่อการฝึกความคิดที่เป็นอิสระ ให้ครูทำกิจกรรมศิลปะการปั้นดินน้ำมันด้วย จิตที่นิ่ง และสร้างผลงานตามความคิดของตน ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิบัติผ่านการกระบวนการเชิงสร้างสรรค์ เน้นการสังเกตใคร่ครวญภายใน พัฒนาญาณทัศนะ (Intuition) และความละเอียดอ่อนประณีต และกิจกรรมที่ 5 Summary วัตถุประสงค์เพื่อสรุป ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ ให้ผู้เข้าร่วมอบรมทุกคนกล่าวถึงความ คิด ความรู้สึก และประสบการณ์ที่ได้รับ เชื่อมโยงกับการทำงาน ซึ่งหลังจากที่ครูได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการแล้วทุกคนมีความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตน มีความเข้าใจกันและกันมากขึ้น สามารถที่จะนำวิธีการนี้ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจิตตปัญญาศึกษาเป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาที่อิงอยู่กับหลักศาสนาและจิตตปัญญาศึกษาอยู่ที่การพัฒนาจิตของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับประเวศ วะสี (2550) ที่กล่าวว่า มนุษย์สามารถเรียนรู้เพื่อยกระดับจิตวิญญาณของตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เพื่อความสุข และการอยู่ร่วมกันด้วยสันติ ซึ่งหากครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครูจะสามารถนำจิตตปัญญาศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่จะช่วยเติมเต็มให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคนดี มีปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม อย่างแท้จริง (กิริติวิทย์ สุวรรณธรรมา และน็ออน พิณประดิษฐ์, 2552)

3.3 ออกแบบ (Design) เป็นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักการของ จิตตปัญญาศึกษาจัดการกระบวนการเรียนรู้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะในตัวของผู้เรียน 5 ประการ คือ ให้มีสติในชีวิตประจำวัน เข้าใจและยอมรับตนเอง มีความเข้าใจและความรักความเมตตาต่อผู้อื่น เข้าใจ และยอมรับความเป็นจริงตามธรรมชาติ และเกิดสมดุลในตนเอง (Haynes, 2004) และนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้อมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ 1) การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน 2) การจัดการเรียนรู้กำหนดจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนด 3) การจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุด ประสงค์ได้ต้องอาศัยทั้งศาสตร์ และศิลป์ของผู้สอน นอกจากนี้ยังได้นำเทคนิคการสอนเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การสร้างบรรยากาศใน

การเรียนการสอนที่เต็มไปด้วยการยอมรับ มีการกระตุ้นให้เกิดการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างอิสระ สร้างความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน สร้างบรรยากาศการเรียน การสอนที่ท้าทาย ผู้สอนให้การเสริมแรงและให้กำลังใจ จากความสำเร็จ และสร้างความรู้สึกไว้วางใจให้กับผู้เรียน มีบรรยากาศการเรียนการสอนที่ให้ความอบอุ่นทั้งทางกายและจิตใจ

จากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 2 แห่ง ที่เน้นการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา ครูผู้สอน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 1 วัดนางวัง (สหราษฎร์อุทิศ) อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ได้ร่วมมือกันคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบ 2R3C มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สะท้อนตนเอง (Reflexive: R) 2) สร้างองค์ความรู้ (Construction: C) 3) สื่อสารสัมพันธ์ (Communicate: C) 4) คิดใคร่ครวญ (Reflection: R) และ 5) ยอมรับตนเอง (Consent: C) และในระดับชั้นมัธยมศึกษา ครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ได้ร่วมมือกันคิดรูปแบบ การ เรียนการสอนแบบ PAR2C มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เตรียม ความพร้อม (Prepare: P) 2) ตระหนักรู้ (Aware: P) 3) สะท้อนความคิด (Reflect: R) 4) สร้างองค์ความรู้ (Construct: C) และ 5) ตกผลึก (Crystallize: C) จากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบ พบว่า มีความคล้ายกันบางขั้น ได้แก่ สร้างองค์ความรู้ (Construction: C) และสะท้อนความคิด (Reflect: R) ในขั้นสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้ประสบการณ์ บุรณาการกับความรู้ใหม่ ผู้เรียนสามารถสรุปหลักการและแนวปฏิบัติได้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างแท้จริง มีแนวโน้มที่สามารถจะเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ต่อไปได้ สอดคล้องกับ Johnson and Johnson (1994: 31-34) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนตาม ทฤษฎีการสร้างความรู้ การเรียนรู้เป็น กระบวนการที่เกิดขึ้นภายในผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับ ความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ ซึ่งผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน ให้สมาชิกในกลุ่มนำเสนอผลงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่วนขั้นสะท้อนคิด เป็นการให้ผู้เรียนได้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเนื้อหา ด้านทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนรู้ เช่น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและการแก้ปัญหาด้วยการไตร่ตรอง สะท้อนคิดในการแก้ปัญหาจากการเรียนรู้โดยเน้นให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับมาร์ควอร์ด (Maequardt, 1994) ที่กล่าวว่า การสะท้อนความคิดถือเป็นหัวใจของทฤษฎีการสร้างความรู้ การสะท้อนความคิดจะสร้าง การสนับสนุนซึ่งกันและกัน แต่ละคนจะสะท้อนประสบการณ์ออกมาเหมือนกับเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียน รู้ ส่วนขั้นที่แตกต่างกันนั้น ในระดับประถมศึกษา ได้แก่ สื่อสารสัมพันธ์ (Communicate: C) และ ยอมรับตนเอง (Consent: C) ทั้งสองขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน ในระดับประถมศึกษาที่เน้นปฏิสัมพันธ์ของผู้สอน ผู้เรียน และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งให้ผู้เรียนเกิดการ ยอมรับสิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติได้ ในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ ตระหนักรู้ (Aware: P) และตกผลึก (Crystallize: C) ขั้นตระหนักรู้เป็นการให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของเนื้อหาที่จะสอน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ สนใจยอมรับที่จะเรียนรู้ ขั้นตกผลึก เป็นการสรุปความรู้ที่ได้รับในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปวางแผนปฏิบัติ หรือประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งทั้งสองขั้นเหมาะกับระดับมัธยมศึกษา ที่เน้นสาระ ทักษะ และมี เจตคติที่ดีในการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปต่อยอดต่อไป

3.4 จัดกิจกรรม (Do) เป็นการนำรูปแบบการเรียนการสอนของโรงเรียนแต่ละแห่ง ที่ได้ ออกแบบไว้ ไปทดลองสอน สำหรับโรงเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ทดลองสอนที่โรงเรียน เทศบาล 1 วัดนางวัง (สหราษฎร์อุทิศ) อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้รูปแบบการเรียน การสอน แบบ 2R3C มี 5 ขั้น ได้แก่ 1) สะท้อนตนเอง (Reflexive: R) 2) สร้างองค์ความรู้ (Construction:

C) 3) สื่อสารสัมพันธ์ (Communicate: C) 4) คิดใคร่ครวญ (Reflection: R) และ 5) ยอมรับตนเอง (Consent: C) ใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สอนในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง My House พบว่า คะแนนผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยใช้รูปแบบ 2R3C หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

สำหรับโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ทดลองสอนที่โรงเรียนมัธยมฐานบิน กำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ PAR2C มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เตรียมความพร้อม (Prepare: P) 2) ตระหนักรู้ (Aware: P) 3) สะท้อนความคิด (Reflect: R) 4) สร้างองค์ความรู้ (Construct: C) และ 5) ตกผลึก (Crystallize: C) การตกผลึก ไปใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สอนในสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ พบว่า คะแนนผลการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ โดยใช้รูปแบบ PAR2C หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 วิพากษ์วิจารณ์สะท้อนคิด (Criticize) เป็นการเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างครูผู้สอนของโรงเรียนแต่ละแห่ง เกี่ยวกับรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ ที่ครูได้ ร่วมกัน ออกแบบการเรียนรู้ ในด้านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ เทคนิค วิธีสอน และกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล พบว่า โรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียน สามารถนำนวัตกรรมการเรียนรู้ไปใช้ได้จริง ผู้เรียน มีพฤติกรรมไปในเชิงสร้างสรรค์ มีสติ สมาธิมากขึ้น สังเกตได้จากการตอบคำถามของผู้เรียนได้ตรงประเด็น ผู้เรียนมีระเบียบวินัยดีขึ้น เนื่องจากมีกติกาที่กำหนดระหว่างผู้เรียนและผู้สอน โดยใช้สัญญาณกระดิ่งหรือระฆัง เป็นสิ่งควบคุมสติสมาธิในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามได้ดีทั้งสองแห่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มจิตวิวัฒน์ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษาว่า ควรจัดให้กับผู้เรียนตั้งแต่วัยเด็ก เนื่องจากการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดจิตตปัญญาศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อให้เติบโตใหญ่เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าแก่สังคม ดังนั้นจึงควรมีการจัดการเรียนการสอนจิตตปัญญาศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะการศึกษาขั้นพื้นฐานถือว่าเป็นรากฐานของการศึกษา การพัฒนาผู้เรียนให้เปี่ยมด้วยความดี มีปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม ต้องวางรากฐานให้มั่นคง โดยการปลูกฝังจิตตปัญญาศึกษาให้ลงสู่รากลึกในจิตใจของผู้เรียนตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อรากฐานมั่นคงก็จะ สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถสร้างประโยชน์สุขให้กับสังคม และประเทศชาติได้ ส่วนปัญหาที่พบคล้ายกัน คือ ด้านการเลือกเทคนิค วิธีสอนและ กิจกรรมที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในระดับประถมศึกษาจะมีปัญหาในขั้นสะท้อนตนเอง ซึ่งครูและทีมผู้วิจัยได้อภิปรายร่วมกันจนได้ข้อสรุปว่า การสะท้อนตนเอง หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่น และสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ดังที่ ธนา นิลชัยโกวิท (2551) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานภายในตนเอง ได้แก่ การเกิดความรู้ความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่น และสรรพสิ่งอย่างลึกซึ้ง และสอดคล้องกับความเป็นจริง เกิดความรักความเมตตา ความอ่อนน้อมถ่อมตน จัดว่าเป็นขั้นที่ควรฝึกตั้งแต่ระดับประถมศึกษา กิจกรรมที่ใช้คือการใช้คำถาม รูปภาพ นิทาน เป็นสื่อให้ชวนให้คิด สำหรับระดับมัธยมศึกษาจะมีปัญหาในขั้นตระหนักรู้ เป็นขั้นที่ผู้สอนไม่สามารถบูรณาการเนื้อหาที่หลากหลายนำไปสู่ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต เป็นผลทำให้ผู้เรียนไม่ใส่ใจที่จะเรียนรู้และไม่ส่งเสริมให้เกิดการคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการสอนเชิงสร้างสรรค์เข้าไปด้วย ซึ่งในการจัดการเรียนสอนควรใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คู่คุณธรรม ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3.6 ประเมินผล (Evaluate) เป็นการประเมินรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ การตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนในด้านปัญญา (ผลการเรียนรู้) จิต (เจตคติ) กาย (ภาระงาน) และ ศิล (ผลงาน) รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติของครู โดยใช้แบบสอบถามจาก นักเรียนและการถอดบทเรียน จากครูผู้สอนพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมากที่สุด และผลการถอดบทเรียน ของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ การเรียนการสอนแบบ 2R3C และรูปแบบการเรียนการสอนแบบ PAR2C พบว่า การเรียนการสอนแต่ละ ขั้นตอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสติ สมาธิในการเรียน เกิดความกระตือรือร้น รู้จักตัวเอง และเข้าใจความรู้สึก ของเพื่อนมากขึ้น และส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และมีความสุขที่จะเรียนรู้ ร่วมกัน

4. การประเมินรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาค ตะวันตก (PD³CE Model) ผู้วิจัยได้ประเมินรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ โดยการสอบถาม ครูผู้สอนทั้ง 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 1 วัดนางวัง (สหราษฎร์อุทิศ) และโรงเรียนมัธยมฐานบิน กำแพงแสน พบว่า ความพึงพอใจของของครูที่มีต่อการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์ประกอบของรูปแบบ ด้านผลของการใช้รูปแบบ และด้านการนำรูปแบบไปใช้ใน ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และจากการถอดบทเรียนผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 2 โรงเรียน ด้วยการสนทนากลุ่มพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องเห็นความสำคัญของการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่ สร้างสรรค์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นเงื่อนไขปัจจัยที่จะทำให้โครงการสำเร็จ

รูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้น สามารถนำมาใช้ในการออกแบบ กิจกรรมการเรียนการสอนและนำเทคนิคการสอนมาใช้ร่วมกัน ซึ่งจากการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า ทำให้ ครูนักเรียนเกิดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ อาทิ ครูได้เรียนรู้ในด้านการออกแบบการเรียนการสอน ทักษะ การจัดการเรียนรู้ วิธีสอน เทคนิค การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อแหล่งเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผล ซึ่งส่งผลทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไป ตามที่กำหนดไว้

จากการพิจารณารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เนื่องจากการพัฒนาผู้เรียนทำให้เกิดจิตตปัญญาศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังบ่มเพาะตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อให้เติบโตใหญ่เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าแก่สังคม ดังนั้นจึงควรมีการจัดการเรียนการสอนจิตตปัญญา ศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะการศึกษาขั้นพื้นฐานถือได้ว่าเป็นรากฐานของการศึกษา การพัฒนาผู้เรียนให้เปี่ยมด้วยความดี มีปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม ต้องวางรากฐานให้มั่นคงโดยการ ปลูกฝังจิตตปัญญาศึกษาให้ลงสู่รากลึกในจิตใจของผู้เรียนตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อรากฐานมั่นคงก็จะสามารถ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่สามารถสร้างประโยชน์สุขให้กับสังคมและประเทศชาติได้ นอกจากนี้รูปแบบ นวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครู จุดเด่นของรูปแบบก็คือ การใช้ กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยให้ครูที่เข้าร่วมวิจัยพัฒนาตนเองได้อย่างเป็นระบบ ลง มือปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ครูปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานได้ ครูมีอิสระทางความคิด สามารถพัฒนา ตนเองได้ตามความต้องการ ซึ่งการใช้โรงเรียนเป็นฐานก็เป็นรูปแบบที่ครูและเพื่อนครูร่วมกันคิดและมีความเชื่อมั่นว่าการพัฒนานวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้จะส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพของครูได้อย่าง แท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูในภูมิภาคตะวันตก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครู ในภูมิภาคตะวันตกไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในภูมิภาคอื่น โดยคำนึงถึงบริบทของแต่ละภูมิภาค สถานศึกษาที่เน้นตามวิสัยทัศน์ นโยบายของโรงเรียนแต่ละแห่งที่สอดคล้องกับความพร้อม ความสนใจรวมทั้งความสามารถของผู้สอนที่จะพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ของแต่ละสถาบัน

2. ครูผู้สอนสามารถนำแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ รูปแบบ วิธีสอน เทคนิคต่าง ๆ มา ร่วมกันออกแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่าง ๆ

3. สถาบันผลิตครูและสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรจัดฝึกอบรม การเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถสูงในการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4. สถาบันผลิตครูและสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรสร้างการมี ส่วนร่วมและความเชื่อถือว่าไว้วางใจให้เกิดขึ้นในลักษณะของต่างฝ่ายต่างร่วมพัฒนาตามภารกิจ ซึ่งจะส่งผล ถึงการพัฒนาอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพและนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือเฉพาะเรื่องหรือ เนื้อหาที่สอนยาก

2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงในด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของสมาชิกใน ชุมชนการเรียนรู้

3. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถของอาจารย์พี่เลี้ยงทางวิชาการในด้านศาสตร์การ สอนใหม่ (New Pedagogy) และทักษะการใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

กิดานันท์ มลิทอง (2543). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์ กิรติวิทย สวรรณธรรมมา และเน็ออน พิมพ์ประดิษฐ์. (2552). รายงานวิจัยการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ในการจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะของครูประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. ขอนแก่น: [ม.ป.พ.]. (เอกสารอัดสำเนา). ชูเกียรติ ลีสุวรรณ. (2531). การให้ความรู้ความเข้าใจแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบลในเรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปาง. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553). การจัดการเรียนรู้แนวใหม่. นนทบุรี: สหมิตรพรินติ้ง แอนด์พับลิชชิง.

ธนา นิลชัยโกวิท. (2551). ศิลปะการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงแนวจิตตปัญญา ศึกษา ในจิตตปัญญาศึกษา: การศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์. กรุงเทพฯ: โครงการศูนย์ จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ประเวศ วะสี. (2550). มหาวิทยาลัยกับจิตตปัญญาศึกษาและไตรยางค์แห่งการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา.
- พลวัต วุฒิประจักษ์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาจิตตปัญญาศึกษา สำหรับนักศึกษาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตครูที่พึงประสงค์.วิทยานิพนธ์ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พวงรัตน์ บุญญานรักษ์ และbasanti Majumdar. (2544). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหา.กรุงเทพมหานคร: ธนาพรสแอนด์กราฟฟิค.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์และคณะ. (2554).กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย : จากการศึกษาวิจัยสู่การปฏิบัติ.พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพ.
- วิทยากร เชียงกุล. (2549). รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2547/2548 รากเหง้าของปัญหาและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ: วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- วิวัฒน์ ชัตติยะมาน. (2549). “การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง (Authentic Instruction).” ในวารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ 5,1 (มกราคม – มิถุนายน 2549) : 52-63.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). คุณภาพของครูสู่คุณภาพแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปวิชาชีพครู.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). บทสรุปสำหรับผู้บริหาร. เพชรบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2544). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อำนาจ เดชชัย. (2544). นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของคุรุสภา.
- Haynes, D.J. (2004). *Contemplative Practice and the Education of the Whole Person*. Accessed January 18, 2007. available from <http://www.contemplativemind.org/academic/Haynes.pdf>.
- Hughes, T. P. (2004). *Human-Built World : How to Think about Technology and Culture*. Chicago : University of Chicago Press.
- Johnson, D ; Johnson Roger and Johnson, Holubec.(1994). *Cooperative in the Classroom*. Minnesota: Interaction Book.
- Macquardt, M.J. & Reynolds, A. (1994). *The Global Learning Organization*. New York.
- Summayao, B.R. (2542). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research). เชียงใหม่ : สาขาวิชาการพัฒนาการท้องถิ่น คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.